

چگونگی آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان (ارتباط و آگاهی، تماس چشمی، گفتار و شنیدار)

نویسندگان:

شارلوت لینچ

جولیا کید

مترجمین:

نرگس لطفی

فاطمه محمدخو

کوثر منصوری

یسنا سعادت افروز

سرشناسه	:	لینچ شارلوت
عنوان و نام پدیدآور	:	Lynch, charlot (teacher of the deaf) چگونگی آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان (ارتباط و آگاهی، تماس چشمی، گفتار و شنیدار)؛ نویسندگان شارلوت لینچ، جولیا کید؛ مترجمین نرگس لطفی... (و دیگران)؛ ویراستار اردوان تقوا.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات برگ و باد، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۰ص... مصور، جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۸۰۹۱-۸۳-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
یادداشت	:	عنوان اصلی: Early communication skills, 3 rd ed.
یادداشت	:	مترجمین نرگس لطفی، فاطمه محمدخو، کوثر منصوری، یسنا سعادت‌افروز.
موضوع	:	مهارت اجتماعی در کودکان - راهنمای آموزشی Social skills in children- study and teaching کودکان - روابط با دیگران - راهنمای آموزشی Interpersonal relations in children-study and teaching قابلیت ارتباطی در کودکان Communicative competence in children اختلالات ارتباطی در کودکان - درمان Communicative disorders in children-treatment
شناسه افزوده	:	کید، جولیا، ۱۹۶۶-م. -kidd, Julia, 1966
شناسه افزوده	:	لطفی، نرگس، ۱۳۵۸-، مترجم
شناسه افزوده	:	HQ۷۸۳
رده‌بندی کنگره	:	۳۰۳/۳۲۰۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۶۹۵۹۷۸
وضعیت رکورد	:	فیا

چگونگی آموزش مهارت‌های اجتماعی به کودکان

که مترجمین نرگس لطفی

فاطمه محمدخو

کوثر منصوری

یسنا سعادت افروز

که ویراستار دکتر اردوان تقوا

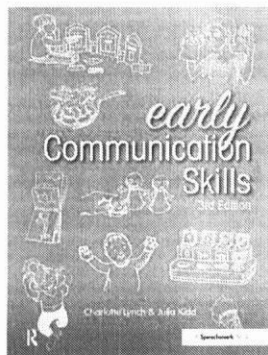
که ناشر برگ و باد

که شمارگان ۱۰۰ نسخه

که نوبت چاپ اول ۱۴۰۳

که قیمت ۳۰۰۰۰ تومان

ISBN: 978-622-8091-83-9

انتشارات برگ و باد:

۰۹۱۹۶۰۱۱۵۴۲ - ۰۲۱۷۷۰۷۳۴۷۶

@nashr.bargobad

ardavantaghva@gmail.com

«حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر برگ و باد است.»

حق انتشار نسخه الکترونیکی اثر با ناشر است.

هر گونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی از ناشر است.»

فهرست مطالب

پیشگفتار ویراست سوم.....	۱
مقدمه.....	۳
بخش ۱: مهارت‌های پیش کلامی.....	۹
بخش ۲: زبان و بازی.....	۳۹
بخش ۳: پیش‌شنیداری: آگاهی از صوت.....	۶۱
بخش ۴: پیش‌شنیداری: آگاهی از صدا.....	۷۹
بخش ۵: صداسازی.....	۹۵
بخش ۶: تشخیص شنیداری.....	۱۰۵
بخش ۷: تشخیص گفتاری.....	۱۱۹
بخش ۸: حافظه شنیداری و دیداری.....	۱۴۵
بخش ۹: واژگان اولیه.....	۱۵۹
بخش ۱۰: کنار هم قرار دادن واژگان.....	۱۸۱
پیوست.....	۱۹۱

پیشگفتار ویراست سوم

این ویراست جدید مهارت‌های ارتباطی اولیه شامل فعالیت‌ها و منابع بیشتر، از جمله بخشی جدید در مورد کنار هم قرار دادن واژگان است. در پاسخ به بازخورد همکاران، سبک ساده و عاری از اصطلاحات پیچیده حفظ شده است. همچنین بخشی جدید در پیوست وجود دارد که می‌تواند اساس برنامه شش بخشی برای گروه حمایتی والدین یا بسته آموزشی برای کارکنان جوان باشد.

افزون بر این، فعالیت‌ها و برگه‌های ثبت قابلیت رونوشت یا کپی‌برداری دارند.

شارلوت لینچ و جولیا کید

مقدمه

این کتاب، افراد حرفه‌ای که با کودکان پیش‌دبستانی کار می‌کنند و والدین، مراقبان یا آموزگاران آن‌ها را مخاطب قرار داده است. برای استفاده در خانه، زمین بازی و مراکز مراقبت راهنمای ارزشمندی است که چارچوبی برای بنا نهادن فعالیت‌ها فراهم می‌آورد. به طور خاص برای افرادی که در این گروه سنی تازه‌کار هستند یا وارد حوزه‌ی تخصص شده‌اند قابل توجه است.

دورنما

فعالیت‌ها اساساً از مجموعه‌ای از نظرات و رویکردهای به کار رفته توسط درمانگر گفتار و زبان و آموزگار ناشنوایان که با یکدیگر در مرکز درمانی ارتباطی کار می‌کردند شکل گرفته است (ترکیب اشاره و رویکرد شنیداری). متعاقباً برای سایر کودکان که مشکل ارتباطی دارند مفید هستند و در نتیجه‌ی علاقمندی که همکاران و والدین نشان دادند، تطبیق داده شده و گسترش یافته‌اند.

فعالیت‌ها بر مبنای اصولی طراحی شده است که تمام بچه‌ها از طریق بازی به بهترین شکل یاد بگیرند. تجربه نویسندگان نشان می‌دهد بسیاری از والدین یا مراقبان بچه‌هایی که مشکلات ارتباطی دارند، به دنبال رویکردی اختصاصی هستند که موجب پیشرفت شود. بسیاری از فعالیت‌های این کتاب را می‌توان به طور طبیعی با روتین

روزانه ترکیب کرد و امیدواریم مهارت‌هایی را پرورش دهد که والدین و مراقبان در ارتباط با فرزندانشان از قبل دارند.

نحوه استفاده از کتاب

فعالیت‌ها برای راحتی به ۱۰ بخش تقسیم شده است و بخشی از مهارت‌های لازم برای توسعه زبان در آینده را پوشش می‌دهد. این مهارت‌ها تماماً به هم مرتبط هستند و فعالیت‌ها را می‌توان برحسب نیازهای فردی هر کودک از بخش‌های مختلف انتخاب و همزمان روی آنها کار کرد.

هر مجموعه از فعالیت‌ها با «نکات کلی» شروع می‌شود که منطق فعالیت‌های عملی را ارائه می‌دهد. اهداف را می‌توان با متخصص و والد یا مراقب مشترکاً بررسی و اتخاذ کرد، برای هر فعالیت برنامه‌ریزی کرد و موارد انجام شده را با تیک مشخص کرد. والدین، مراقبان یا کارکنان اصلی را می‌توان از طریق برگه ثبت در پایان هر جلسه یا ثبت پیشرفت در پیش شنیداری، تلفظ و ادای واژگان اولیه در ارزیابی مشترک شرکت داد. می‌تواند به طور خاص برای والدین یا مراقبانی که کودک را در فضاهای مختلف در دراز مدت نظارت و مشاهده می‌کنند مفید باشد.

برگه فعالیت را می‌توان کپی کرد یا از وبسایت گرفت. این برگه‌ها برای توزیع میان والدین، مراقبان یا سایر افراد مهم به صلاحدید آموزگار یا درمانگر است که هر کجا لازم بود توضیحات و راهنمایی لازم داده می‌شود. می‌توان آنها را در خانه با والدین، مراقب کودک یا سایر افراد و در گروه‌های بازی، مراکز نگهداری کودکان و مهدکودک استفاده کرد.

انتخاب فعالیت‌ها

فعالیت‌ها در هر بخش به ترتیب رشد تقریبی است. با این وجود، نرخ رشد کودکان، در مهارت‌های مختلف، لزوماً الگویی مشابه را دنبال نمی‌کند، لذا راهنمای سنی داده نشده است. اگرچه بیشتر فعالیت‌ها با درنظر گرفتن بچه‌های زیر پنج سال نوشته شده است، برخی برای کودکان بزرگتر هم مناسب خواهد بود. بخش فعالیت‌ها و مفاد به قضاوت تخصصی کسانی که با کودک و خانواده‌ی او کار می‌کنند بستگی دارد.

مدنظر قرار دادن فضایی که قرار است فعالیت‌ها در آنجا انجام شود مهم است. برخی فعالیت‌ها ممکن است برای فضای مراقبتی یا مدرسه مناسب‌تر باشد. بقیه در محیط خانه بهتر اجرا می‌شوند. بخش‌های مهارت‌های پیش‌کلامی و زبان و بازی بر رویکرد طبیعی برای برقراری ارتباط متمرکز هستند که امیدواریم بیشتر والدین و مراقبان با آن احساس راحتی کنند. بسیاری از فعالیت‌های پیشنهادی نیازمند مهارت‌های آموزشی خاص نیستند و به والدین، مراقبان و سایر افراد اجازه می‌دهد سبک فردی و طبیعی خود را به کار گیرند.

تصاویر منبع وجود دارد که می‌توان برای استفاده با فعالیت‌های تمایز هجا در پایان تمایز گفتار استفاده کرد.

چند فعالیت از یک بخش ممکن است همزمان در فضاهای مختلف اجرا شود، که همه در راستای یک هدف هستند. برای مثال، در پیش شنیداری: آگاهی از صدا، خانواده روی «صداهای نمادین» متمرکز می‌شود؛ گفتاردرمانگر می‌تواند در فضای رسمی‌تر با فعالیت‌های «صدا/هیچ صدایی» کار کند در حالی که آموزگار ممکن است گوش دادن به صداها و واژگان را امتحان کند.

حین کار با کودکانی که مشکل شنوایی دارند، لازم است بررسی کنید آیا ابزارهای که پیشنهاد شده است در طیف شنیداری کودک است یا خیر. بیشتر ابزارهای

پیشنهادی در این کتاب در هر خانه‌ای پیدا می‌شوند. بخش منابع در پیوست، تجهیزات تخصصی جایگزین برای فعالیت‌های گوش دادن ارائه می‌دهد که ممکن است برای استفاده با کودکان کاملاً ناشنوا مناسب‌تر باشد.

راهنمای والدین

بازی

۱. فعالیت‌های روزانه بهترین فرصت‌ها را برای یادگیری زبان فراهم می‌آورد. با کودکان در مورد کارهایی که در طول روز انجام می‌دهد گفتگو کنید و بکوشید هر جا امکان دارد او را شرکت دهید.

۲. بکوشید مدت زمانی را در طی روز برای فعالیت‌های بازی اختصاص بدهید که بتوانید توجه کامل به کودکان داشته باشید. می‌تواند روال روزانه فعالیت‌های شما و کودکان باشد مثلاً پس از یک نوبت یا چرت زدن، تا فرزندان مشتاق رسیدن این زمان باشد؛ وقتی که خسته یا گرسنه نیست. زمانی را برگزینید که برای شما هم مناسب و راحت باشد. مهم است شما هم هشیار و راحت باشید.

۳. اگر بیشتر از یک بچه دارید، مهم است یاد بگیرند با هم بازی کنند. با این حال، کودکی که مشکلات ارتباطی دارد ممکن است نیازمند کمک زیادی باشد و به کمی توجه فردی بهتر پاسخ بدهد. بکوشید زمانی را برای با هم بودن اختصاص بدهید که بقیه بچه‌ها خواب یا بیرون از خانه باشند.

۴. دو جلسه بازی کوتاه حدود ۱۰ الی ۱۵ دقیقه ممکن است برای کودکان از یک جلسه طولانی بهتر باشد.

۵. بنشینید یا پایین بیایید طوری که فرزندان بتوانند شما را خوب ببینند و صدایتان را بشنود.

۶. بعضی اسباب‌بازی‌های خاص را برای جلسات بازی کنار بگذارید.

۷. بکوشید اسباب‌بازی‌هایی را که استفاده نمی‌شوند کنار بگذارید. تعداد زیاد اسباب‌بازی حواس پرت‌کن است.

۸. هنگام بازی با کودکان، تلویزیون را خاموش کنید. صدا یا موسیقی برای کودکی که مشکل شنیداری دارد به طور خاص حواس پرت‌کن است.

۹. بچه‌ها وقتی به چیزی علاقمند باشند بیشترین یادگیری را دارند. علایق و نظرات کودکان را دنبال کنید. نگران این نباشید چرا کودکان نمی‌خواهد کاری که قبلاً برنامه‌ریزی کرده‌اید انجام بدهد.

۱۰. اگر کودکان نسبت به فعالیت علائم سردرگمی نشان می‌دهد، آن را رها کنید و بعداً سراغش بیایید، پیش از اینکه هر دوی شما کلافه شوید.

بهبود ارتباط

اگر به دنبال راه‌هایی برای بهبود ارتباط هستید، پاسخ دادن به برخی از سوالاتی که در ادامه می‌آید موثر خواهد بود. بیشتر سوالات برای افرادی که از زبان اشاره استفاده می‌کنند نیز مرتبط است. آیا:

- به کودکان زمانی برای حرف زدن (یا اشاره) می‌دهید؟
- قبل از گفتگو (یا اشاره) توجه کودکان را جلب کرده‌اید؟
- سعی می‌کنید خیلی سریع حرف نزنید (یا اشاره کنید)؟
- فرزندان را تحسین و تمجید می‌کنید؟
- در موقعیتی هستید که کودکان شما را به راحتی می‌بینند؟
- در بازی کودکان راهنما است؟
- در مورد کاری که کودک انجام می‌دهد یا حرفی که می‌زند نظر می‌دهید؟
- چیزی که می‌گویند را تکرار می‌کنید و بسط می‌دهید؟
- در مورد الگوهای لب و حالات چهره‌تان فکر می‌کنید؟

- از لحن صدا و حالات چهره برای کمک به برقراری ارتباط کمک می‌کنید؟
- اگر کودکان نشنیده یا متوجه نشده است، حرفتان را به بیانی دیگر تکرار می‌کنید؟